

Ülkemizde Akdeniz ve Ege Bölgelerinin özellikle kıyı şeridinde doğal olarak yetişebilme yeteneğine sahip olan dikenli incir (*Opuntia Ficus-İndica* L.) Cactaceae familyasına ait bir bitkidir.

Yetiştirildiği bölgeye göre hint inciri, papaz yemişi, frenk inciri ve babutsa gibi farklı yerel isimlerle anılmaktadır. Yurtdışında genellikle barbar inciri olarak adlandırılmaktadır.

Dikenli incirin orijini Amerika kıtasıdır. Günümüzde bu kıtanın haricinde Akdeniz Ülkelerinde de yaygın olarak yetiştirilmektedir. Dikenli incirin yaygın olarak yetiştirildiği ülkeler Brezilya, Peru, Kolombiya, Ürdün, Mısır, Tunus, Cezayir, Fas, İsrail, Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, İspanya ve Yunanistan'dır.

Ülkemizde dikenli incire Akdeniz Bölgesinde Hatay, Adana, Mersin, Antalya ve Muğla illerinde yol kenarlarında, tarım arazilerinin ya da konutların etraflarında rastlama olasılığı oldukça yüksektir.

Bitkisel Özellikleri

Yöresel birçok isme sahip olan dikenli incir bitkisi, çok yıllık bir bitkidir. Dikenli incirin gövde ve meyveleri üzerinde irili ufaklı farklı boyutlarda dikenler bulunmaktadır. Bitki ismini yapraklarda ve meyvede bulunan bu dikenlerden almaktadır.

Dikenli incir bitkisinin gövde ve yapraklarında özel etli dokularda su tutma, biriktirme yeteneği olan dikenli incir bitkisi 3 m boy yapabilir. Yanında oluşturacağı yavru bitkileri ile geniş bir alana yayılabilir. Budama ile yayvan gelişim, üreticinin isteğine göre sınırlandırılabilir.

Dikenli incir bitkisinin gövdesi yeşil renkte ve boğumlarla birbirine bağlanmıştır. Dikenli

incir yaprakları 30 – 50 cm uzunluğunda, 20 – 30 cm genişliğinde ve 2 – 4 cm kalınlığındadır.

Dikenli incir bitkisi ilkbaharda 10 cm'ye kadar büyüeyebilen sarı çiçekler açar. Meyvesi ağustos ve eylül aylarında olgunlaşır. Dikenli incir bitkisi ekonomik verim yaşına 7. ve 8. yıllarda ulaşmaktadır. Bununla birlikte 2-3 yaşından itibaren bitkilerden ürün alınabilmektedir.

Dikenli incir bitkisinin yaprakları su içeriğinin yüksek olmasından dolayı, kurak ve yarı kurak bölgelerde, hayvan suyu gereksinimlerinin bir bölümünü karşılayabilmektedir. Dikenli incir bitkisinin genç sürgün yapraklarının su içeriği % 90'ın üzerindedir. Yapraklar yüksek miktarda su, kalsiyum, çözünebilir karbonhidrat ve vitamin A; buna karşın düşük oranda ham protein, ham selüloz ve fosfor içermektedir. Yapılan bilimsel çalışmalar, özellikle kurak bölgelerde, yeşil yemlerin kıt olduğu dönemlerde, yaprakların önemli bir alternatif yem olabileceğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda meyvesinin yanı sıra yaprakları da değerlendirilebilmektedir.

Dikenli incir meyvesi, C vitamini yönünden zengindir. Bu nedenle vücut direncini artırma, güç ve zindelik verme özelliği bulunan

dikenli incir meyvesi, doğal şartlarda yetiştirilmesinden dolayıyla da artı bir değere sahiptir. Dikenli incir meyveleri taze olarak tüketilebildiği gibi meyve suyuna işlenerek, kurutularak, reçel ve marmelata işlenerek, pestil, lokum ve benzeri ürünlere dönüştürülerek de değerlendirilebilmektedir. Dikenli incirin meyveleri, yeşil yaprak benzeri kısımları ve çiçek yaprakları çeşitli hastalıkların tedavisinde ilaç hammaddesi olarak da kullanılmaktadır. Ayrıca, dikenli incirin kabızlık gibi sindirim sistemi rahatsızlıklarında da etkili olduğu bilinmektedir. Dikenli İncirin başka Akdeniz ülkelerinde tatlı ve pasta sektöründe yoğun olarak değerlendirilmektedir. Meyveler ayrıca kozmetik sektöründe de kullanılabilir.

Ekolojik İstekleri

Dikenli incir genellikle Akdeniz iklimi gösteren subtropik koşullarda yetiştirilmektedir. Bu bölgeler genellikle ılık kış, sıcak yaz iklimine ayrıca ortalama yıllık 100-600 mm yağışa ve en az 2-5 ay kurak bir döneme sahip özelliktedir. Akdeniz Bölgesinde deniz kenarından başlayarak 800 metre rakıma kadar olan kısımlarda rahatlıkla yetiştirilebilmektedir.

Dikenli incir pek çok toprak türünde kolaylıkla yetiştirilmektedir. Diğer bitkilerin ekonomik olarak yetiştirilemediği taşlık, kayalık, çorak ve atıl arazilerde yetiştirilebilmektedir. Bu yönüyle, atıl arazilerin tarımsal üretime ve milli ekonomiye kazandırılması açısından ideal bir bitkidir.

Yetiştirme Tekniği

Dikenli incir genellikle yeşil yapraklarıyla çoğaltılmaktadır. Yeni bahçe tesis edilmesi için ilkbahar ve sonbahar ayları uygundur. Yapraklar alt kısmından kesilerek toprağa dikilmelidir.

Yaprağın 1/3'ü toprağın altında, 2/3'ü toprağın üstünde kalacak şekilde dikilmelidir. Bahçe tesisinde genellikle fidanlar 1,5-2 metre sıra üzeri olacak şekilde dikilmelidir. Sıra arası mesafenin 4 metre olması, kültürel işlemlerin rahat bir şekilde yapılması açısından ideal olacaktır.

Bitkiler büyüdükçe şekil budamaları, seyreltme budamaları ve gençleştirme budamaları yapılmalıdır. Dikenli incir bitkisinde budamadaki temel amaç bitkinin taç yapısını oluşturmak ve yayılımını kontrol etmek olmalıdır. Rahat bir hasat ve kaliteli meyveler için bitkiler, yükseklikleri 2 – 2,5 metreyi geçmeyecek şekilde budanmalıdır. Şekil, seyreltme ve gençleştirme budamaları için en uygun zaman kış sonu ve erken ilkbahar aylarıdır. Budamalar esnasında aletlerin dezenfeksiyonuna özen gösterilmelidir.

Hasat ve Pazara Hazırlama

Dikenli incir meyvelerinin olgunlaşması kuzey yarım kürede genellikle haziran ile kasım ayları arasında gerçekleşmektedir. Ülkemizde de yoğunlukla ağustos ve eylül aylarında meyveler olgunlaşmaktadır. Meyve hasadı sabah saatlerinde yapılmalıdır. Mümkünse meyve bir bıçak yardımıyla ana yapaktan bir parça kalacak şekilde kesilmelidir. Böylelikle mikrobiyel çürüme riski azaltılmış olur. Bu şekilde hasat yapıldığında hasat sonrası meyve raf ömrü artacaktır.

Hasat periyodu genellikle 2 ile 6 hafta arasında devam etmektedir. İlk verim dikimden sonra 2-3. yılında başlar ve bitki 7-8. yılda tam verim çağına gelmektedir. Genellikle verim 1 yaşlı yapraklar üzerinde oluşur. 1 yaşlı yapraklar üzerindeki meyveler toplam verimin yaklaşık %90'ını oluşturmaktadır.

Dikenli incir bitkisinin sahip olduğu meyvelerin büyüklüğü ile içerisinde yer alan tohumların miktarı doğrusal bir orantı ile artmaktadır. Meyveler dikenli bir yapıya sahip olduğundan, tüketiciye ulaştırma aşamasında meyve yüzeylerinde bulunan bu kısımlar yıkama-fırçalama gibi işlemlerden geçirilerek temizlenmektedir.

Uluslararası pazarlarda daha çok sarımsı turuncu meyve etli çeşitler tercih edilmektedir. İtalya'da Gialla, Meksika'da Amarilla huesona, İsrail'de Ofer, Güney Afrika'da Malta, Gymnocarpo ve Directeur, Arjantin'de Amarilla çeşidi uluslararası pazarda alıcı bulabilen ve tercih edilen çeşitlerdir.

Muhafaza

Meyveleri çeşide, olgunluk durumuna ve hasat öncesi bakım koşullarına göre değişmekle birlikte 6-8 °C'de ve %90-95 oransal nemde 2-6 hafta muhafaza edilebilir. Meyvesi klimakterik değildir yani hasat sonrası olgunlaşma devam etmez. Muhafaza sırasında üşümeye hassastır. 5 °C'nin altında 24 saatten fazla kalması durumunda üşüme zararı görülmektedir. Ülkemizde, hasattan sonra hızlı bir şekilde son tüketiciye ulaştırılması tavsiye edilmektedir.

🏠: Alparslan Türkeş Bulvarı, No: 492
33740, Erdemli / MERSİN
🌐: <https://arastirma.tarimorman.gov.tr/alata>
@: alata@tarimorman.gov.tr
☎: 0 324 518 00 52
📞: 0 324 518 00 80

T.C.
TARIM ve ORMAN BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü

Dikenli İncir Yetiştiriciliği

Cengiz TÜRKAY
Ziraat Yüksek Mühendisi

Mersin-2022